ราณี วงศ์คงเดช. 2549. **การเสริมสร้างทักษะชีวิตกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-626-533-4]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.จุฬาภรณ์ โสตะ, รศ.สำเริง จันทรสุวรรณ, นพ.อิสระ เจียวิริยบุญญา

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างเสริมทักษะชีวิตกับแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มละ 31 คน ต้องการวัดผลหลัก 3 ด้านคือ 1) ทักษะชีวิตด้านความคิดวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อสังคมและภาคภูมิใจในตนเอง การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการจัดการอารมณ์และความเครียด 2) พฤติกรรมเพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดื่ม การหลีกเลี่ยงกิจกรรมส่งเสริมการดื่มและการมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ 3) การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม เครื่องมือทดลองได้จากการประยุกต์งานวิจัย การอบรม เอกสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ โดยการเข้าค่าย 3 วัน 2 คืน ใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ทั้งการบรรยาย ระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมติ การสาธิตและฝึกปฏิบัติและการเสริมแรงผู้มีส่วนร่วมทางสังคมใช้การประชุมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ผ่านการวัดความเที่ยงตรง และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและผลจากกระบวนการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Repeated Measurement ในการเปรียบเทียบความแตกต่างภายในกลุ่มระยะก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผล และเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกว่าก่อนการทดลองเกือบทุกด้าน มีเฉพาะทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาและการมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมการดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ เมื่อนำคู่ที่แตกต่างกันมาทดสอบทางสถิติพบว่า ระหว่างก่อนและหลังการทดลองและระหว่างก่อนและระยะติดตามผล ส่วนใหญ่แตกต่างทางสถิติเกือบทุกด้าน แต่ระหว่างหลังทดลองและระยะติดตาม ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในทุก ๆด้าน 2) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในระยะก่อน หลังและระยะติดตามผลพบว่าส่วนใหญ่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเฉพาะองค์ประกอบด้านความภาคภูมิใจและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการได้รับสนับสนุนทางสังคม ที่ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ แต่เมื่อดูผลกระทบของตัวแปรหลักด้านพฤติกรรมป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ของทั้งสองกลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($p=0.01$) และพบว่า สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนช่วงปีใหม่ลดลงจนเห็นได้ชัด นักเรียนมีการปฏิเสธอย่างได้ผล หลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น และแนะนำเพื่อนครอบครัวไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลต่อการลดอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาทในชุมชนได้ โดยเฉพาะผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนและครอบครัวดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมเด็กมากขึ้น

Ranee Wongkongdech. 2006. **Life Skills Enhancement and Social Support Application to Prevent Alcohol Use among Junior High School Students in Extended Opportunities Education School, Muang District, Khon Kaen Province,Thailand.** Master of Public Health Thesis in Health Education and Health Promotion, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-626-533-4]

Thesis Advisors : Assoc. Prof. Dr. Chulaporn Sota, Assoc. Prof. Samroeng Chantarasuwan, Dr. Issara Chiaviriyaboonya.

ABSTRACT

The main purpose of this quasi – experimental study was determined the effects of life skills enhancement and social support application to prevent alcohol use program among junior high school students in extended opportunities education school, Muang district, Khon Kaen province. Sixty-two students in 2 schools were simple randomly selected to be simple study. There were 31 subjects in each group;. experimental and comparative group. The experimental group received the health promotion program application from some research and training by using group discussion, presentation role model, demonstration and practice and participatory discussion for alcohol solving. To take measurement Life Skills on 1) Critical Thinking and Creative Thinking, Self-Esteem and Responsibility, Decision Making and Problem solving, Effective Communication and Interpersonal Relationship, Coping with Emotions and Coping with Stress. 2) Alcohols Prevention behavior such as to deny the persuasion, and to take health promotion activities 3) To obtained the Social Support according to House's concept (1981). The quantitative data were collected by questionnaires and the qualitative data were by small group discussion, deep interview, participatory observation and output learning. The statistics were analyzed descriptive data such as percentage, arithmetic mean, standard deviation and internal group's compare between before after and follow up phase were done using Repeated Measured and Independent Sample t-test between external group, included content analysis for qualitative data at 0.05 level of significance.

The main results were found that: 1) After implementation the mean score of life skills and behavior on prevent alcohol use in experimental groups higher than before almost elements, except decision making and problem solving and to avoid some alcohol risk activities were not significantly and found that were significantly differently between pretest and posttest score and pretest and follow up score almost elements, but posttest and follow up score were not significantly 2) The experimental group had mean score higher than comparative group with statistical significantly almost elements, except self esteem and responsibility and effective communication and interpersonal relationship and they obtained social support more than comparative group but behavior on prevent alcohol use in experimental groups were higher than comparative group [p=0.001], as well as alcohol use in their new year cerebration community was decreased. Their community leaders, teachers and parents concerned strength their children on risk behavior.